

Драги МАЛИКОВИЋ

ТРГОВАЧКА И КРЕДИТНА АКТИВНОСТ КОТОРАНИНА СИМИКА БРАЈАНОВОГ СРЕДИНОМ XV ВЕКА

Кључне ријечи: которски трговци XVI вијека, Симик Брајанов, трговачка активност, кредитна активност, Јакша (син Симике Брајанова), Никола (син Симике Брајанова).

Током XV века привреда Котора се даље развијала. Бродоградилишта су радила у Котору и Перасту. У которском су изграђиване све врсте бродова и једрењака, од оних најмањих до оних највећих. Братовштине морнара и бродоградитеља имале су свој писани статут још 1463. године, што је за последицу имало даљи развој поморске и копнене трговине, како са Западом тако и на Истоку. Носиоци те трговине, као и оне са суседном Зетом били су поједини которски трговци. Међу њима су се нарочито истицала браћа Палташић, Марко Брајков и нарочито Лука Паутинов, који су у суседне земље највише извозили оружје, чоју, жито, а отуда увозили другу готову текстилну робу, стоку и разне сировине, руду првенствено¹.

Међу поменутих которским трговцима средином XV века посебно место заузима Которанин Симик Брајанов са својим наследницима, који се у родном граду осим трговином бавио и многим другим (пословним) активностима, кредитирањем првенствено. У Котору је овај пословни човек финансијски помагао удружене которске трговце, а добит стечену таквим обликом пословања делили су сходно висини уложеног капитала.

Кредитирање которске трговине Симик је отпочео октобра 1430. године. Од њега су тада позајмицу добили удружени апотекар Зуминијано Алексијев из Болоње, који је у апотекарску службу у Котору ступио 1429. године (ако не и раније) и Никола Рого из Улциња, а стално настањен у Котору. Они су тада од Симика на позајмицу добили износ од 870

¹ Р. Ковијанић-И. Стјепчевић, Културни живот старог Котора, књ. I, Цетиње 1957, 44.

перпера которских на трећину добити. Без дозволе Симикове они с тим новцем нису могли трговати изван Котора. На крају пословања удружени су Симика били дужни да извести о резултатима свог пословања као и о висини стечене добити. О томе су они били обавезни да сачине пословни обрачу и да Симику врате главницу и трећину добити².

Током исте 1430. године Симики је у Котору дао још три кредитне позајмице у висини од 465 перпера. Тако је 13. новембра исте године Которанин Андрушко Софија од Симики Брајановог на кредит узео 300 которских перпера. Са тим новцем је задужени био слободан да тргује у Котору у корист њих двојице наредних годину дана. Добит, или губитак, Андрушко и Симики су требали да деле на два једнака дела. Без Симикивог одобрења ни Андрушко није смео трговати изван Котора и његове околине. После шест месеци трговања Андрушко је био дужан обавестити Симики о свом раду и добити и на крају учинити обрачун³. Истог месеца и Драго Лукин (Драго) из Котора пренео је на Симики сва своја права на једну костаницу и посад синова пок. Лауренција Буције у Кавацију, које су му били заложили за 65 перпера дуга, са могућношћу да их поврате кад подмире дуг. Оваква садржина уговора била је регистрована у јавној исправи, коју је саставио бивши которски нотар Антонио де Генесио, још 16. јануара 1414. године⁴. И трговац из Подгорице Борко узео је био 22. децембра 1430. године на добит од Симики Брајановог 100 перпера которских. Са тим новцем Борко је исто могао трговати у Котору, али и изван њега, само по Симикивом одобрењу. Добит од пословања удружени су требали да поделе на два једнака дела, а по коначном обрачуну Симики је требала да припадне и уложена главница⁵.

Још активнији у кредитирању которских привредних активности био је Симики Брајанов током наредне 1431. године. Те године он је у граду св. Трипуна закључио осам кредитних уговора, у износу од 1457 которских перпера. Браћи Вокети, Радовану и Михочу Јурашевићима, иначе которским цариницима, 24. маја је на кредит продао чоје за 57 перпера. Осим ових тканина, Симики је купцима на почек продао и другу робу, а рок отплате био је одређен за празник св. Петра⁶. Само неколико дана ка-

² Р. Ковијанић-И. Стјепчевић, Културни живот старог Котора, 66; Овај уговор су потврдили Никола Маринов Бућа (судија) и Марим Протовестијар Бућа (аудитор), (Историјски Архив у Котору, у даљем -тексту=ИАК, Судско нотарски списи, у даљем тексту=СН, ф. V, 98 од октобра 1430.).

³ ИАК, СН, ф. V, 99 од 13. XI 1430.

⁴ Овај уговор су оверили: Никола Маринов Бућа (судија) и Драго Бућа (аудитор). (ИАК, СН, ф. V, 100 од 5. XI 1430.).

⁵ ИАК, СН, ф. V, 101 од 22. XII 1430.

⁶ ИАК, СН, ф. V, 176 од 24. V 1431.

сније (31. маја), Стефан Мазотић примио је од Симика Брајановог 100 перпера которских “на добит”, да их уложи у трговину у Котору. Добит су требали да деле по пола, сем за случај да је Симик добивеним новцем намеравао да послује изван Котора. У том случају сав ризик и трошкове је имао да сноси само он⁷. Средином јуна 1431. године и которски ковач Прибоје примио је од Симика 300 котораких перпера “на добит”. У склопљеном уговору је било одређено да са тим новцем Прибоје тргује једино у Котору, а за случај да се одлучи да са тим новцем пословно изађе изван зидина тога града “одштету је имао сам платити”⁸. Од 11. до 14. јула Симик Брајанов је у Котору дао два кредита. Најпре је Николи Франковићу позајмио 48 которских перпера, за који му је износ овај заложено две своје парцеле у Лаурицану, које је поседовао заједно са својом сестром, а чији је део већ био заложено Которанину Драгоју Драго, с тим да Никола није био обавезан да плати камату на позајмљени новац, нити је имао право да убира летину са заложене земље⁹. Само три дана касније, исто Которанин Андрушко Буција примио је од Симика позајмицу на 150 которских перпера. Овај износ Андрушко је требао да уложи у Котору “на корист обојице”. Добит су требали да деле на два једнака дела, сем ако Андрушко није имао намеру да позајмљени новац уложи у трговину изван Котора. У том случају Симик је био ослобођен свакаког ризика и евентуалних губитака¹⁰.

И током друге половине 1431. године Симик Брајанов је наставио са кредитирањем которске привреде. Октобра те године Марко и Никола Грчић Дубровчани стално настањени у Котору, примили су од Симика 150 которских перпера да их уложе у трговачку робу у Валони или другде, уз трећину добити за уложени капитал¹¹. Истога месеца и Радојко Обрадовић из Босне, а стално настањен у Котору, остао је дужан Симику Брајковом 264 перпера которска за купљену чоју, друге тканине, сирово гвожђе, свилу и неку памучну робу. Рок отплате био је одређен за 1. мај те године¹². Месец дана после тога (14. новембра), раније поменути которски апотекар Зуминијано из Болоње примио је од Симика Брајановог 350 перпера которских “на добит по пола”, с обавезом да уложени новац инвестира на корист удружења, и да сачини обрачун после пола године по-

⁷ ИАК, СН, ф. V, 179 од 31. V 1431.

⁸ ИАК, СН, ф. V, 190 од 16. VI 1431.

⁹ ИАК, СН, ф. V, 212 од 11. VII 1431.

¹⁰ ИАК, СН, ф. V, 213 од 14. VII 1431.

¹¹ АИК, СН, ф. V, 270 од 8. X 1431; Б. Храбак, Везе Которана и Перастана с Албанијом до 1600. године. Споменик САНУ 127 (V), Београд 1986, 49.

¹² ИАК, СН, ф. V, 272 од 15. X 1431.

словања. У противном, поменути апотекар је имао да за сваких позајмљених 5 плати 6 перпера за годину дана, према раније утврђеној одредби Которског статута задужени је позајмљени новац требао да врати Марину Друшковом¹³. Стечену добит од кредитирања которске трговине Симик је најчешће улагао у куповину некретнина посебно земље изван матичног му Котора. Тако је 31. новембра 1431. године од Сергија Петровог купио виноград у месту Кавчу, који је продавац био добио при деоби имовине од брата Николе. То се добро види из јавне исправе састављене од бившег которског нотара Антонија де Санцто Генесио још 1417. године¹⁴. Само два дана касније, и Которанка Јовина је Симику Брајковом продала виноград исто у месту Кавчу, који је поседовала заједно са својим братом Николом. Виноград од 44 квадрањола је био продат за суму од 270 которских перпера, с тим да се и цркви св. Петра. у Котору плати њених уобичајених 6 гроша¹⁵.

У 1432. години Симик Брајанов је у Котору склопио само четири кредитна уговора за укупну суму од 225 которских перпера и 6 гроша. Од њих три су биле кредитне позајмице, а једном се радило о његовој куповини некретнина у околини Котора. Првим уговором од 22. јануара 1432. године удружени которски трговци Павле Буција, Драгоје Драго и Никша Драгов Драго, иначе извршноци опоруке пок. Ивана Вигорио, били су дужни платити Симику Брајановом 34 перпера и 6 гроша које му је овај раније био позајмио. Као гарант плаћања овог дуга горе именовани епитропи су кредитору Симику били заложили комад покојникове земље у поменутом месту Кавчу, под обавезом да ако му се дуг не подмири до одређеног рока, уступљена земљи прода на јавној дражби¹⁶. Истога дана и бродоградитељ Раденације је од Симика позајмио 15 перпера, уз обавезу да му дуг врати у ратама¹⁷. И Которанин Никша Трипов де Сити се средином 1432. године задужио код которског веровника Симика Брајановог. Дужник узети дуг није успео вратити на време, па су му 8. јуна на јавној продаји била продата два његова поседа у месту Црвени Плат. Ове две парцеле земљишта биле су продате за износ од 150 которских перпера, а свој уобичајени део овог пута добила је и месна црква св. Срђа¹⁸. И наплата дуга од Ратке удовице Стојка Мерчаревића из Дубровника током но-

¹³ ИАК, СН, ф. V, 313 од 14. XI 1431; Р. Ковијанић-И. Стјепчевић, Културни живот старог Котора, Књ. II, Цетиње 1957, 60.

¹⁴ ИАК, СН, ф. V, 326 од 30. XI 1431.

¹⁵ ИАК, СН, ф. V, 425 од 2. XII 1431.

¹⁶ ИАК, СН.ф. V, 370 од 22. I 1432.

¹⁷ ИАК, СН, ф. V, 371 од 22. I 1432.

¹⁸ ИАК, СН, ф. V, 469 од 8. VI 1432.

вембра месеца исте године ишла је доста тешко. Зато ју је Симик тужио редовном которском суду, и на њему од сведока Остоје Кранцића тражио да посведочи да је Стојак продао неке коже, које му је раније био уступио Симик, за суму од 28 перпера дубровачких. Суд је очигледно пресудио у Симикову корист јер је после смрти свога мужа Ратка лично дошла у Котор да прода тамошњу Симикову кућу и добивеним новцем подмири спорни дуг¹⁹.

Средином јануара 1434. године Симик Брајанов је у Которском суду учинио пренос дуга апотекара Зуминијана из Билоње, насталог три године раније, на свога кредитора Марина Друшковог²⁰. Самим крајем октобра месеца Которанин Никша Михаилов и његов суграђанин Иван (Живко), брат покојног Марина Буције продали су по пола са Иваном Лаурица, неку земљу Симику Брајановом. Земља се налазила у Грбаљском пољу, близу имања неког Мира из Бара, а Симик ју је купио за 70 перпера которских²¹. И раније помињани Дубровчанин Никола Грчћ, а стално настањен у Котору, је тек месеца октобра од Луке де Абате из Котора, примио 25 балшићких гроша у Албанији, да би за рачун Симика Брајановог у Валони (или где другде у околини) купио тражену му робу од пре три године²².

У пословању Симика Брајановог у Котору после последњих активности наступа један период паузе. Тако да се овај Которанин у финансирању привреде родног му града поновно јавља тек 30. децембра 1436. године. Тог дана он је суграђанину Ивану Ненадовићу на кредит продао извесну количину сирове гвоздене руде, уз обавезу задуженог да му дуг отплати месец дана после свог повратка са последњег трговачког путавања²³.

Наредне 1437. године Симик Брајанов је у Котору дао три кредитне позајмице у висини од 161 перпера и 35 дуката. Најпре је 3. новембра од Которанина Трифуна Мартиновог Буције успео да наплати 120 которских перпера дуга које је од њега био примио још 26. марта 1435. године приликом замене њихових земљишних поседа. Тада је Трифун своју земљу у Кониплату, уступио Симику за његово земљиште у околини Котора, уз обавезу првог да му доплати још и назначени део новца. Након извршеног подмиривања, дужени Трифун је остао дужан још само 26 пер-

¹⁹ ИАК, СН, ф. V, 506 од 19. XI 1432.

²⁰ ИАК, СН, ф. V, 313; Р. Ковијанић-И. Стјепчевић, Културни живот старог Котора, књ. II, 60.

²¹ ИАК, СН, ф. V, 635 од 31. X 1434.

²² Б. Храбак, Везе Которана и Пераштана с Албанијом, 49.

²³ ИАК, СН, ф. VI, 86 од 30. XII 1437.

пера²⁴. Само десет дана касније Симик је на кредит продао и Радоју Михановићу из Котора гвожђа и друге робе за износ од 20 дуката²⁵. Крајем месеца децембра Симик је створио пословно удружење од шест которских момака. Том приликом Богић Мемановић, Ратко Продовић и Милета Радосалић тражили су од Симика Брајановог 41 перпер и 15 дуката “на добит на шест рата”, од којег је један део требао припасти Симику, а пет осталих делова поменутих морнарима²⁶.

Ни наредне 1438. године Симик Брајанов из Котора није био нарочито активнији у кредитирању привреде родног му Котора. Те године он је у том граду поново закључио само три кредитна уговора и са доста малим укупним износом од 118 которских перпера. Радославу Радишићу из Риђана (де Ригианис) и Андрији златару, његовом јемцу, 7. јануара позајмио је трговачке робе у вредности од 24. перпера²⁷. Два месеца касније (13 марта), и бродоградитељ Радонац, задужио се код Симика Брајановог износом од 20 перпера за тканину коју му је овај био продао на почек²⁸. На већи износ од 74 перпера задужио се био 1 јуна исте године код Симика и неки Радашин из Босне, а стално настањен у Котору. За тај износ Симик му је био продао чоје и друге робе, уз обавезу купца да га подмири кад прода купљену робу²⁹.

Током наредне 1439. године у трговачке трансакције града Котора уплићу се и Симикови синови Јакша и Никола. Првог је 25. фебруара Дубровчанин Иван Маљковић, заједно са Николом Рого из Улциња, одредио за свог заступника. у граду св. Трипуна³⁰. А средином јуна Которски снд је пресудио да Гргур Петровић плати Симику Брајановом 29 перпера ранијег дуга³¹. Симиков старији син Јакша је у Котору временом омасовио своје пословање. Ни он у том граду временом, очигледно, није био у стању да обави све послове сам. Зато је 20. јула за свог заступника у том граду одредио Лазара Михмиловог из Котора, а стално настањеног у Дубровнику³². Средином септембра 1439. године Симик је свом млађем сину Николи и његовом ортаку Матку Драгојевом Налису позајмио 200 ду-

²⁴ ИАК, СН, ф. VI, 253 од 3. XI 1437.

²⁵ ИАК, СН, ф. VI, 259 од 14. XI 1437.

²⁶ ИАК, СН, ф. VI, 298 од 23. XII 1437.

²⁷ ИАК, СН, ф. VI од 7. I 1438.

²⁸ ИАК, СН, ф. VI, 443 од 13. III 1438.

²⁹ ИАК, СН, ф. VII, 481 од 1. VI 1438.

³⁰ ИАК, СН, ф. VI, 683 од 25. II 1439.

³¹ ИАК, СН, ф. VI, 527 од 13. VII 1439.

³² ИАК, СН, ф. VI, 768 од 20. VII 1439.

ката, у новцу и у роби “да уложе у трговину на добит”, од којих је два дела зараде требало да припадне Матку а остало Симику и сину му Николи. Са позајмљеним новцем и робом Никола и Матко су били дужни да тргују у Валони, а тамо купљену робу су у Котору требали да предају у руке Симика Брајановог³³.

Которанин Симик Брајанов је много пословно био активнији током 1440 године. Он је током те године у граду св. Трипуна дао девет кредитних позајмица у износу већем од 271 дуката и 335 котораких перпера. Ово зато, јер у два кредитна уговора није тачно био назначен износ кредитне позајмице коју је овај Которанин дао у родном граду. Истина, своју пословну активност у Котору те године Симик није започео најславније. Тако да је почетком фебруара исте године дошао у пословни сукоб са суграђанином Марином Ивановим Бисте око неплаћених 20 дуката дуга. Спор је решен на тај начин што су 3. фебруара бивши ортаци одлучили да настали спор у њихово име разреше арбитри: Јаков Гонела, иначе которски благајник, на Симиковој страни, и Лука Баутино од стране Маринове³⁴. Двадесет дана касније (23. фебруара), Љешко ковач, задужио се код Симика Брајановог за износ од 147 перпера за 2336 фунти сировог гвожђа које му је овај био продао, рачунајући 6 перпера и 4 гроша за сваких 100 фунти. Настали дуг је био подмирен за празник св. Арханђела исте године, што је било констатовано у трговачкој књизи дугова руком Симиковог помоћника³⁵. Само неколико дана после тога (1. марта), уследила је и пресуда раније изабраних арбитра у Симиковом спору са Ивановом Бисте. Изабрани арбитри Лука Паутино и Јаков Гонела су том приликом пресудили да Марин плати Симику не тражених 20, већ само 15 дуката добити на раније му позајмљени износ од 200 дуката³⁶.

После решења овог спора, Симик је даље наставио да финансира которску привреду, трговину првенствено. Тако је 5. маја 1440. године Радичу Радишином Карузовићу из Мориња на кредит продао свилене чоје и гајтана од истог материјала за суму од 18 перпера. За овај износ дужник је Симику zaloжио свој виноград у месту Костањици, који је Радич редовно обрађивао³⁷. И удружени которски трговци Марко Марков Драго и зет му Трифун Маргоцијев, задужили су се 13. маја код Симика Брајановог на износ од 150 перпера³⁸. У исти пословни ангажман ушао је са овим

³³ ИАК, СН, ф. VI, 779 од 16. IX 1439.

³⁴ ИАК, СН, ф. VI, 898 од 9. II 1440.

³⁵ ИАК, СН, ф. VI, 904 од 23. II 1440.

³⁶ ИАК, СН, ф. VI, 571 од 1. III 1440.

³⁷ ИАК, СН, ф. VI, 963 од 5. V 1440.

³⁸ ИАК, СН, ф. VI, 970 од 13. V 1440.

каторским кредитором 1. августа и Новеља Андрић у име исто Которанина Стојка Братославића³⁹. А крајем месеца августа Симикиков старији син Јакша, удружен са Марком пок. Ивана Добро из Венеције, задужили су се код Василија Мариновог Бесантис и Млечанина Павла Ескуло⁴⁰. Добрашин Богдановић из Подгорице примио је 24. септембра 1440. године од Симики Брајановог три пече чоје у вредности од 51 дукат, 6 каторских перпера и 5 гроша на име царине за иста свилу. Ову робу Добрашин је требао да прода у Котору а трећина од продатог износа имала је да припадне кредитору Симику⁴¹. А само две недеље касније (8. октобра) и Дубровчанин Иван Миљковић је од Симики позајмио 20 перпера, са обавезом да га подмири у неколико једнаких рата⁴².

Осим два сина Симики Брајанов је у Котору имао и ћерку Ануклу. Она се у том граду 29. јануара 1441. године удала за Которанина Мирка Бана, а отац је на име мираза новом зету у роби, сребру и другим вредним стварима уступио вредност од 600 дуката⁴³.

Највећу активност у кредитирању каторске привреде Симики Брајанов и његови синови испољили су током 1443. године. Током те године они су у Котору склопили 20 кредитних уговора у висини од 56 дуката, 2496 перпера и 15 гроша⁴⁴.

Своју кредитну активност током 1443. године у граду св. Трипуна чланови породице Симики Брајановог отпочели су фебруара месеца судским поступком. Наиме, тог месеца апотекар Зуминијано из Болоње два пута је био позиван на суд у Котору да одговори на тражење Данијела Мариновог Друшка. Он се зато марта исте године обавезао пред судом да ће платити истом Данијелу Друшковом, Трифуну Драго, ћакону Антонију и Јакши Симикиковом Брајану, иначе извршиоцима тестаментa пок. Друшка Мариновог Друшка, 164 перпера као другу половину ранијег дуга Марину Друшковом и Симику Брајановом. У уговору је изричито било наглашено да се Зуминијано тада налазио у служби Каторске општине⁴⁵. И Брајко Продојко из Котора се 10. марта 1443. године сагласио да ће платити Јакши Симикиковом Брајановом 25 каторских перпера за дуг раније

³⁹ ИАК, СН, ф. VI, 5 од 1. VII 1440.

⁴⁰ ИАК, СН, ф. VII, 11 од 31. VIII 1440.

⁴¹ ИАК, СН, ф. VII, 19 од 24. IX 1440.

⁴² ИАК, СН, ф. VII, 24 од 8. X 1440.

⁴³ ИАК, СН, ф. VII од 29. I 1441.

⁴⁴ ИАК, СН, ф. VII, 609-11, X, 87, 89, 99, 148, 155, 161, 168, 171, 178, 196, 204, 217, 220, 221, 227, 233, 241, 295, 308

⁴⁵ ИАК, СН, ф. VII, 609-11 од фебруара 1443; Ковијанић-И. Стјепчевић, Културни живот старог Котора, књ. II, 62.

учињен. Овај дуг је требало платити до месеца августа исте године⁴⁶. Само дан касније, Налис Бакојев из Котора се сагласио да је дужан Јакши Симикумом⁴⁷, а недељу дана касније то су учинили и удружени Прибо Богићевић, Радош Пенерус, Драшко Палташић и Милат Богосалић из Пераста. Они су тада признали Симику дуг на 30 дуката и 6 парпера которских, а њега су дужници били обавезни платити за наредних месец дана “од њиховог повратка с путовања”⁴⁸.

Почетком месеца маја и Томазо Бакоје из Котора се сагласио да је примио из руку Јакше Симикувог Брајана 60 перпера которских, њему плаћених за рачун Матије Ганцело. Уз назначени износ требало је кредитору из Котора платити још и све настале трошкове⁴⁹. Неколико дана касније (10. маја), Радиша Добрицијевић из Пераста, Богдан Ракојевић и Прибислав Богосалић, иначе которски морнари, се сагласише да су примили од Симику Брајановог 57 перпера которских на име зараде (луцрум), односно као један део зараде, коју су ови остварили пловећи на Симикувој лађи⁵⁰. А само два дана касније, Мерсије Путанис, иначе превитер из Котора, се сагласио да је дужан Симику Брајановом износ од 105 перпера которских, као остатак од раније насталог дуга⁵¹. Дана 17. маја 1443. године Никша Сици и Јакша Симику Брајановог, као заступници (комесари) пок. Рада Гетко, исто из Котора, се сагласише да су примили од Буција де Буције 100 перпера которских, с тим што је 53 перпера било дато другом Симикувом сину Николи, а осталих 47 поменатим заступницима. Дуг је настао од раније продаје одредјене робе, а поред осталог и “*unam vinaem*”⁵².

Интересантно је нагласити да се током 1443. године старији Симикув син Јакша све чешће помиње у пословним књигама Которског архива. Он је и 20. маја исте године Стојаку Пашином као заступнику пок Друшка Друшковог дао кредитну позајмицу од 25 которских перпера. Дуг је настао од продаје извесне количине вина и друге робе, а требао је

⁴⁶ Уговор је био склопљен пред: Летенцием Буциа (судија) и Марином Буциа (аудитором). (ИАК, ЗН, ф. X, 87 од 10. III 1443.).

⁴⁷ ИАК, СН, ф. X, 89 од 11. III 1443.

⁴⁸ Уговор је био закључен пред: Иваном Мариновим Буциа (судијом) и Марином Мекша (аудитором). (ИАК. СН. ф. X, 87 од 19. III 1443.).

⁴⁹ ИАК, СН, ф. X, 148 од 4. V 1443.

⁵⁰ ИАК, СН, ф. X, 155 од 10. V 1443.

⁵¹ Уговор је био склопљен пред: Зорком Мекша (судијом) и Марином Трирковим Буциа (аудитором). (ИАК, СН, ф. X, 167 од 12. V 1443.).

⁵² Уговор је био склопљен пред: Марином Пелегрино (судијом) и Михаилом Пелегрино (аудитором). (ИАК, СН, ф. X, 168 од 17. V 1443.).

бити исплаћен месеца августа исте године⁵³. И Богдан Милошевић из Котора се 1. јуна обавезао платити Јакши Симикувом Брајановом раније настали дуг од 50 перпера, за робу на кредит купљену од стране Богдана⁵⁴.

У Котору је Симику Брајанов имао власништво над више трговачких лађа. Тако је 27. јуна у баркузији (лађи), купљеној од стране Михаила Ивановог из Корчуле за суму од 65 дуката, што се види из јавне исправе сачињене од стране которског нотара Ђованија Мимона из Венеције 25. јуна 1443. године, Симику Брајанов био власник њене половине. Зато је истом нотару он и изјавио да му је по купопродајном уговору припадала и половина возарине као и половина оствареног осигурања исте баркузије. По истом купопродајном уговору, један од купаца Михаило није нигде могао пловити овом баркузијом без Симикуове дозволе, а и сам Симику ју је могао дати у закуп сваком оном трговцу у Котору који је такав уговор био спреман да закључи⁵⁵.

У неким трговачким пословима Симику и син му Јакша су се могли срести заједно, и ако таквих случајева није било много. Тако су се 9. јуна 1443. године Јакша и Симику Брајанови исто Которанин Марко Иванов Боно, као чланови заједничког удружења, обавезали платити Томазију Балби из Котора, за продатих им четири комада тканина и другу купљену робу, 42 дуката. Настали дуг дужници су били обавезни да исплате у сировим кожама до месеца септембра исте године. Са своје, пак, стране кредитор Томазо се купцима био обавезао да исплати још 22 дуката у случају да не буде у стању да им на време достави купљене тканине⁵⁶. Иначе су Симику и Јакша Брајанови у Котору пословали одвојено. Јакша се 19. јула обавезао платити Стефану Калонегру и члановима његовог удружења, 140 перпера которских, као део Стефанове зараде и дела који је требао платити сад већ покојном Мелорину Калонегру⁵⁷. Непуну недељу дана касније (25. јула), Милат Панчић, Радоје Мацић и Побеглија Радетић, као морнари су се обавезали платити Симику Брајановом из Котора износ од 14 дуката, као део његове зараде од обављеног трговачког посла, који су требали заједнички да обаве. Поменути је требао бити исплаћен месец дана после окончања уговореног трговачког посла у Котору⁵⁸.

⁵⁴ Уговор су оверили Михаило Пелегрино (судија) и Марин Пелегрино (аудитор). (ИАК, СН, ф. X, 178 од 1. VI 1443.).

⁵⁵ Уговор су потврдили: Марин Буциа (судија) и Михаило Главатис (аудитор) (ИАК, СН, ф. X, 196 од 27. VI 1443.).

⁵⁶ Уговор су оверили: Зонко Мекша (судија) и Михаило Буциа (аудитор). (ИАК СН, ф. X, 204 од 9. VI 1443.).

⁵⁷ ИАК, СН, ф. X, 217 од 19. VII 1443.

⁵⁸ ИАК, СН, ф. X, 220 од 25. VII 1443.

Крајем месеца јула 1443. године Јакша и Симик Брајанови из Котора, склопили су трговачко удружење са својим суграђанином Марком Ђованијевим Боно из Венеције и Дамјаном Мариновим Друшком. У то удружење Јакша је уложио 644 перпера и 2 грош, Марко 467 и 2 гроша а Дамјан 460 перпера и 6 гроша которских. Све је то чинило износ од 1571 перпера и 8 гроша. Са овим новцем удружени которски трговци су имали намеру да купују робу на страни и да је довозе у Котор, а да остварену зараду деле на три заједничка дела. Удружење је било основано ради пословања са Венецијом, док је Марко Боно имао намеру да тргује и у Анконској Марци⁵⁹. За то време Симик је сам и даље најрадије пословао у родном му Котору и његовој околини. Он је 31. јула исте године на кредит био дао неке тканине и Припкн Питулићу из Грбальске Жупе у износу од 27. перпера и 6 гроша. Овај дуг је Грбљанин требао да врати уз претњу плаћања статутарне казне од 5/6 на вредност купљене робе⁶⁰.

Током месеца августа 1443. године Симик је у Котору и даље наставио са продајом робе на кредит трговцима у родном му Котору. Удруженим Радославу Прибиловићу и Јурку Стојковићу је 4. августа на почек био продао сирове вуне за износ од 27 перпера и 7 гроша которских. Дуг су дужници требали да плате месец дана после повратка са планираног трговачког путовања⁶¹. Четири дана касније, удружени Јакша и Симик Брајанови и Марко Ђованијев Боно из Венеције су се задужили код Зина Барковог из Котора на износ од 48 дуката “чистог новца” за товар сирових кожа. Овај износ удружени су били обавезни да плате до празника св. Михаила будућег, односно до месеца децембра те године⁶². А дан касније Вукашин Радов Ракочевић се сагласио да је дужан Симику Брајановом из Котора 50 перпера за тканине њему продате раније. Дужник је дуг требао да исплати месец дана после окончања свог последњег трговачког путовања, под претњом плаћања статутарно одређене казне⁶³.

И, током месеца октобра 1443. године кредитна активност Которанина Симика Брајановог била је врло очигледна. Он је тако 17. октобра у граду св. Трипуна дао две кредитне позајмице. Прва Дабиши Трипковићу из Котора завршила се тако што је овај био приморан да Петра Бошковићу, иначе которског златара, одреди за свог заступника у спору са Сими-

⁵⁹ Уговор је био склопљен пред: Михаилом Пелегрином (судијом) и Микеном Плаутари (аудитором). (ИАК, СН, ф. X, 224 од 25. VII 1443.).

⁶⁰ Уговор је био склопљен пред: Марином Буциа (судија) и Микеном Плаутари (аудитор). (ИАК, СН, ф. XXX, 227 од 31. VI 1443.).

⁶¹ ИАК, СН, ф. X, 233 од 4. VIII 1443.

⁶² Уговор је био склопљен пред: Михаилом Пелегрином (судија) и Микеном Буциа (аудитор). (ИАК, СН, ф. X, 213 од 8. VIII 1443.).

⁶³ ИАК, СН, ф. X, 241 од 9. VIII 1443.

ком Брајановим⁶⁴. Истога дана, Которанин Јуриша Друшков се сагласио да је од Симика на кредит примио једну тканину од 40 ткачких јединица ширине, као и још једну од 8 брахија (лаката) дужине. Ове тканине Јуриша је био купио за рачун Которанина Никше Бакојевог, и оне су за рачун Симика Брајановог требале бити продате у угарском граду Сенти (Зента)⁶⁵.

У Котору је Симик Брајанов био власник и баркузије којом је заповедао Ђуко Радановић. Почетком јула 1444. године Балиан Антонијев Падио из Барија задужио се код Симика на износ од 34 и по дуката за коња којег је од продавца купио. Коња је превезао Симиковим бродом, а новац је обећао дати капетану Ђурку два дана после доласка у Бари. За узети кредит купац му је заложити 9 других коња, које је требао утоварити на броду кад остале коње искрца ради продаје. Како је капетан Ђурко умро почетком септембра дате године, нисмо у стању да прецизно одговоримо на питање како је даље текла исплата датог кредита⁶⁶.

После ове године име Симика Брајановог и његових синова Јакше и Николе се више не помиње у књигама Которског архива. Зато се и не зна права судбина чланова ове уважене трговачке породице у древном Котору. Можда је Симик после те године умро, или се са њиме десила каква друга несрећа а његови синови више нису играли значајнију улогу у граду св. Трипуна. Све су то само претпоставке за које у записницима Которског суда после 1444. године нисмо нашли и адекватну потврду.

⁶⁴ ИАК, СН, ф. X, 295 од 17. X 1443.

⁶⁵ ИАК, СН, ф. X, 308 од 17. X 1443.

⁶⁶ ИАК, СН, ф. IX, 70, CXLIX, 298; Р. Ковијанић, Једрењаци которске луке, Гласник ПМК IX (1960), 37.

Dragi MALIKOVIĆ

SUMMARY

Among the great number of merchants and financiers of the 15th century Kotor, the name of Simik Brajanov is frequently mentioned in the archival books from that time. Simik was engaged in trade and crediting of business operations in his native town. Yet, it seems that he was specialized in selling goods on credit and financing Kotor businesses. Simik was personally engaged in those transactions, as one of the direct members within the operations. Actually, he mostly also formed business associations with those merchants with whom he carried on transactions, and gained profit out of them. The credit amounts provided by Simik were not particularly large; later his sons Jakša and Nikola helped him with his business.